

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ _____ ” _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Статистика

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти

«Бакалавр»(перший)

галузь знань

024 «Сфера обслуговування»

(шифр і назва)

спеціальність

242 « Туризм»

(шифр і назва)

освітня програма

«Туризм»

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

факультет

Міжнародних економічних відносин та Туристичного бізнесу

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“28” серпня 2018 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
Кущенко О.І. к. е. н., доцент кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

(підпис)

В.М.Соболев
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією

Міжнародних економічних відносин та Туристичного бізнесу
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “28” серпня 2018 року № 1

Голова методичної комісії факультету МЕВ та ТБ

(підпис)

доц. Григорова – Беренда Л.І.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “ Статистика” ” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

бакалавр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напряму) 242 «Туризм»

спеціалізації

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Мета** викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців системи знань в області теорії та практики застосування статистичних методів у сфері туристського бізнесу, побудова прогнозів і, на цій основі, оцінка перспектив розвитку конкретних соціально-економічних явищ і процесів з метою забезпечення ефективної туристської діяльності, її конкурентоспроможності.

1.2. Основні **завдання** вивчення дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями та інструментарієм щодо статистичної методології кількісного вивчення туристської діяльності.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин (67/32) 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3 -й	3 -й
Семестр	
5-й	5-й
Лекції	
16 год.	2 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	- год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
58 год.	88 год.
Індивідуальні завдання	
- год	

1.6. Заплановані результати навчання:

Знати: методика збору та аналізу інформації, необхідної для дослідження індустрії туризму; місце туризму в системі Національного класифікатора України видів економічної діяльності (ДК 009:2010); систему показників статистики туризму; статистичну звітність про туристську діяльність та інші джерела інформації в статистиці туризму; групування та класифікації Всесвітньої туристської організації (ВТО) туристського продукту;

Вміти: збирати та обробляти статистичну інформацію щодо туристської діяльності; організовувати та проводити статистичні дослідження попиту та пропозиції туристських послуг; аналізувати допоміжні та сателітні рахунки туризму; розраховувати додану вартість туристського продукту.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1 Методологічні засади статистичного дослідження туристській індустрії

Тема 1. Статистичне спостереження

Зміст Поняття про статистичне спостереження і його місце у комплексі статистичного дослідження. Зростання ролі інформаційної бази з розвитком ринкових відносин, що формується в результаті статистичного спостереження. Вимоги, що пред'являються до статистичних даних та статистичному спостереженню: повнота охоплення, достовірність, точність, однаковість, порівнянність, своєчасність, оперативність, економічність збору даних.

Програмно-методологічні й організаційні питання статистичного спостереження. Програма статистичного спостереження і вимоги, що до неї пред'являються. Організаційний план і питання, що у ньому відбиваються. Формуляр статистичного спостереження і його обов'язкові елементи. Ціль статистичного спостереження. Об'єкт статистичного спостереження, одиниця сукупності, одиниця спостереження. Поняття статистичної ознаки. Кількісні ознаки якісні ознаки: альтернативні, з упорядкованими станами, із неупорядкованими станами загальні правила, на підставу яких уточнюють і формують ознаки одиниці спостереження. Поняття про звітну одиницю. Термін і критичний момент статистичного спостереження.

Класифікація видів статистичного спостереження: по повноті охоплення об'єкта в просторі, по повноті охоплення об'єкта в часу, по джерелах статистичних спостережень. Види статистичних спостережень: суцільне, несучільне, перериване, безупинне, безпосереднє, документальне, опит. Різновиди статистичного спостереження: вибіркове, основного масиву, монографічне, періодичне, одноразове. Основні організаційні форми статистичного спостереження: звітний, експедиційний, саморегістрації, анкетний, кореспондентський.

Рахунковий і логічний контроль одержуваних у результаті спостереження даних. Точність статистичного спостереження. Помилки спостереження: реєстрації, репрезентативності. Випадкові і систематичні помилки реєстрації. Випадкові і систематичні помилки репрезентативності. Заходи, що сприяють підвищенню точності статистичного спостереження.

Тема 2. Зведення та угруповання статистичних даних

Зміст Поняття про статистичне зведення. Програма зведення. Поняття про угруповання. Метод угруповання. Рішення задач статистичного аналізу за допомогою типологічних, структурних і аналітичних угруповань. Поняття групової ознаки. Складне угруповання: комбінаційне та багатомірне. Розподіл угруповань по кількісним та якісним ознакам. Розрахунок розмаху інтервалу при розчленуванні сукупності на групи з рівними інтервалами. Схема ведення угруповання: контроль вихідних даних, вибір групової

ознаки, розрахунок розміру інтервалу і меж кожної інтервальної групи, розробка макету спеціальної групувальної таблиці, ранжирування вихідної інформації, занесення в розрахункову таблицю даних по кожній одиниці підрахунок підсумків по групах, побудова підсумкової таблиці, аналіз результатів підсумкової таблиці.

Статистична таблиця, її підмети и присудок. Характеристика простих, групових та комбінаційних таблиць, що вибираються в залежності від цілі їх побудови.

Тема 3. Статистичні показники

Зміст Поняття про статистичний показник. Система статистичних показників. Функції системи статистичних показників: директивна, облікова, стимулююча та пізнавальна. Статистичні показники по пізнавальній функції: характеристики об'єму сукупності, типові характеристики, індивідуальні характеристики, варіації усередині кожної групи. Статистичні показники, подані абсолютними, відносними і середнім величинами.

Прості і складні абсолютні величини. Одиниці виміру: натуральні, умовно-натуральні і вартісні.

Особливості розрахунку відносних величин. Відносні величини, які характеризують відношення між однойменними показниками: відносні величини динаміки, планового завдання, виконання плану, структури, координації, порівняння (наочності) Відносні величини, які характеризують відношення між різнойменними показниками – відносні величини інтенсивності.

Характеристика середньої величини у статистиці. Застосування методу середніх величин у статистичних дослідженнях. Умови застосування середніх величин. Загальна середня та групова середня величина. Функціональна та порядкова (позиційна) середня величина. Умови застосування різних видів середніх величин: середньої арифметичної, середньої гармонійної, середньої геометричної, середньої квадратичної, мажоритарність середніх величин. Основні види позиційних (порядкових) середніх: мода та медіана.

Тема 4. Ряди розподілу. Аналіз варіації та форми розподілу

Зміст Групи факторів, що формують рівень ознаки в досліджуваній сукупності одиниць та обумовлюють наявність розходжень у величині ознаки в окремих одиницях. Поняття про варіацію ознаки. Значення показників варіації ознаки.

Ряди розподілу, формовані у результаті статистичного угруповання. Дискретні і безупинні ряди розподілу. Інтервальні варіаційні ряди розподілу з рівними і нерівними інтервалами. Частота, накопичена частота та частість. Характеристика дискретних рядів за допомогою полігона. Характеристика інтервальних рядів за допомогою гістограм.

Абсолютні і відносні характеристики варіації: розмах, середнє лінійне відхилення, дисперсія, середнє квадратичне відхилення, коефіцієнт варіації.

Дисперсія в згрупованих сукупностях. Порядок визначення внутрішньо групової, між групової і загальної дисперсії у групованій сукупності, що розподілена на групи по факторній ознаці. Кореляційні відношення.

Варіація якісних ознак.

Розділ 2. Комплексний статистичний аналіз туристського продукту

Тема 5. Вибірковий метод. Статистична перевірка гіпотез

Зміст Визначення вибіркового спостереження. Вибіркова сукупність. Характеристика етапів вибіркового спостереження: визначення цілі спостереження, упорядкування програми спостереження і розробки даних, рішення організаційних питань спостереження, визначення відсотка добору і способу добору. Проведення добору. Реєстрація відповідних ознак відібраних одиниць, узагальнення даних спостереження і розрахунок вибірових характеристик, розрахунок помилок вибірки, перерахування

вибіркових характеристик на всю сукупність. Вибірки по способу організації. Велика і мала вибірка. Визначення граничної помилки при проведенні великої і малої вибірок.

Проста випадкова вибірка: повторна і без повторна. Визначення середньої квадратичної помилки простої випадкової повторної і без повторної вибірки. Наближені способи оцінки генеральної дисперсії.

Організація типової вибірки. Розрахунок об'єму вибірки кожної типової групи. Точність типової вибірки. Стандартна помилка типової вибірки. Середня помилка вибіркової частки при випадковій вибірці у випадку рівновеликих серій. Особливості багатоступінчастої вибірки.

Поняття критичної області при статистичній перевірці гіпотез. Переваги і нестачі окремих видів вибірки.

Тема 6. Методи аналізу взаємозв'язків

Зміст Актуальність вивчення статистичних закономірностей. Класифікація зв'язків між явищами і їхніми ознаками по ступені тісноти зв'язків, напрямку й аналітичному вираженню. Функціональні (жорстко детерміновані) і статистичні (стохастично детерміновані) зв'язки. Модель стохастичного зв'язку. Кореляційний зв'язок. Прямі і зворотні зв'язки. Прямолинійні і криволінійні зв'язки. Одно факторні і багатфакторні зв'язки.

Найпростіші методи вивчення статистичних зв'язків. Метод зіставлення двох рівнобіжних рядів. Метод аналітичних угруповань.

Визначення форм впливу факторних ознак на результативний за допомогою методів кореляційного і регресійного аналізу. Статистичні моделі: одно факторні і багатфакторні, структурні, динамічні, зв'язку. Двовірна лінійна модель кореляційного і регресійного аналізу. Рівняння одно факторного лінійного кореляційного зв'язку і визначення його параметрів методом найменших квадратів. Багатфакторний кореляційний аналіз.

Тема 7. Ряди динаміки. Аналіз інтенсивності та тенденцій розвитку

Зміст Поняття про ряди динаміки. Види рядів динаміки. Моментні та інтервальні ряди основні правила побудови рядів динаміки. Порівнянність рівней ряду: у територіальному розрізі, за часом. Єдина методологія розрахунку рівней ряду динаміки. Показники аналізу рядів динаміки. Абсолютний приріст та абсолютне значення одного проценту приросту. Темпи росту та темпи приросту. Середній рівень ряду. Середній темп росту та приросту. Порівняння рядів динаміки.

Методи виявлення основної тенденції зміни рівней ряду динаміки. Метод укрупнення інтервалів. Метод змінної середньої. Аналітичне вирівнювання рядів динаміки. Тренд ряду. Метод найменших квадратів.

Методи вивчення сезонних коливань. Метод абсолютних різниць. Метод відносних різниць. Визначення індексів сезонності.

Комплексний аналіз взаємопов'язаних рядів. Екстраполяція рядів динаміки та прогнозування.

Тема 8. Індекси

Зміст Поняття про економічні індекси. Основні задачі, які вирішуються за допомогою індексів: вимірювання складних явищ за часом, вплив окремих факторів на змінення динаміки складного явища, порівняння з минулим періодом, з іншою територією, з нормативами, планами, прогнозами.

Типи ознак, за якими класифікуються індекси.

Розподіл індексів за кількісними та якісними ознаками. Термінологія та символіка індексного методу. Індивідуальні індекси. Загальний індекс. Агрегатна форма індексу. Агрегатний індекс вартості продукції або товарообігу. Агрегатний індекс фізичного об'єму продукції. Агрегатний індекс цін із базисними вагами (Ласпераса). Індекс споживчих цін – загальний вимірник інфляції. Агрегатний індекс продуктивності праці.

Індексний метод аналізу чинників динаміки. Побудова взаємозалежних індексів на прикладі індексів цін, фізичного об'єму продукції і індексу вартості. Визначення за допомогою індексної системи впливу окремих факторів на формування рівня результативного показника.

Визначення ступеня впливу двох факторів – змін значень осереднюю чого показника і змін структури явища – на загальну динаміку середньої. Індекс перемінного складу, індекс постійного (фіксованого) складу й індекс структурних зрушень.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Методологічні засади статистичного дослідження туристській індустрії												
Тема 1. Статистичне спостереження	11	2	2			7	11,4	0,4				11
Тема 2. Зведення та угруповання статистичних даних	11	2	2			7	11,2	0,2				11
Тема 3. Статистичні показники	11	2	2			7	11,2	0,2				11
Тема 4. Ряди розподілу. Аналіз варіації та форми розподілу	11	2	2			7	11,2	0,2				11
Разом за розділом 1	44	8	8			28	45,0	1,0				44
Розділ 2. Комплексний статистичний аналіз туристського продукту												
Тема 5. Вибірковий метод. Статистична перевірка гіпотез	12	2	2			8	11,3	0,3				11
Тема 6. Методи аналізу взаємозв'язків	11	2	2			7	11,2	0,2				11
Тема 7 Ряди динаміки. Аналіз інтенсивності та тенденцій розвитку	12	2	2			8	11,3	0,3				11
Тема 8. Індокси	11	2	2			7	11,2	0,2				11
Разом за розділом 2	46	8	8			30	45,0	1,0				44
Усього годин	90	16	16			58	90,0	2,0				88

АБО

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Методологічні засади статистичного дослідження туристській індустрії												
Разом за розділом 1	44	8	8			28	45	1				44
Розділ 2. Комплексний статистичний аналіз туристського продукту												
Разом за розділом 2	45	8	8			30	45	1				44
Усього годин	90	16	16			58	90	2				88

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Статистичне спостереження	1
2	Зведення і групування статистичних даних	1
3	Побудова макетів статистичних таблиць та аналіз	1
4	Графічні методи зображення статистичних даних	1
5	Класифікація статистичних показників	1
6	Абсолютні та відносні величини	1
7	Середні величини	1
8	Статистичний аналіз рядів розподілу	1
9	Вибіркове спостереження	1
10	Статистичні методи вивчення взаємозв'язків	1
11	Ряди динаміки	2
12	Індекси	2
13	Статистичне спостереження (на конкретному прикладі)	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Статистичне спостереження(Див п.6) Підготовка та проведення спостереження з конкретної тематики, яка обирається студентом самостійно. Опрацювання зібраної інформації за допомогою статистичної методології та презентація за допомогою мультимедійної техніки.	20/30
2	Підготовка до тестування з усіх тем курсу «Статистика» за лекційними матеріалами та методичними розробками викладача	19/29
3	Статистичні таблиці та графіки. Презентація основних видів графіков та таблиць за матеріалами Державної служби статистики та самостійного статистичного дослідження	19/29
	Разом	58/88

6. Індивідуальні завдання

Організувати та провести вибіркове статистичне спостереження (на конкретному прикладі). Тим самим студент повинен відпрацювати методику збору та аналізу інформації, необхідної для дослідження індустрії туризму. Статистичне спостереження представити у вигляді презентації та захистити його на науковій конференції в групі.

7. Методи контролю

Основними завданнями контролю знань з дисципліни «Статистика» є оцінювання засвоєння ними теоретичних знань і навичок, набутих під час навчання. При цьому, контрольні заходи мають:

- стимулювати систематичну самостійну роботу над навчальним матеріалом;
- забезпечити закріплення та реалізацію набутих теоретичних знань при виконанні практичних завдань та тестів;
- прищепити навички відповідального ставлення до своїх обов'язків, самостійного цілеспрямованого пошуку потрібної інформації, чіткої організації свого робочого дня.

Згідно з навчальним планом з дисципліни «Статистика» передбачена форма підсумкового контролю – залік. Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною шкалою.

8. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю в формі заліку без виконання залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Сума	
Розділ 11 Методологические основы статистического исследования туристской индустрии				Розділ 2 Комплексный статистический анализ туристского продукта				Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100	

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

T1. Статистическое наблюдение.

T2. Сводка и группировка статистических данных.

T3. Статистические показатели.

T4. Ряды распределения. Анализ вариаций и формы распределения.

T5. Выборочный метод. Статистическая проверка гипотез.

T6. Методы анализа взаимосвязей.

T7. Ряды динамики. Анализ интенсивности и тенденций развития.

T8. Индексы.

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрової залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	Залікова робота	Сума
Розділ 1		Розділ 2						
T1, 2	T3,4	T5,6	T7, 8	-	20	60	40	100
10	10	10	10	-	20	60	40	100

T1, T2 ...T8 – теми розділів.

T1. Статистичне спостереження.

T2. Зведення та угруповання статистичних даних.

T3. Статистичні показники.

T4. Ряди розподілу. Аналіз варіації та форми розподілу.

T5. Вибірковий метод. Статистична перевірка гіпотез.

T6. Методи аналізу взаємозв'язків.

T7. Ряди динаміки. Аналіз інтенсивності та тенденцій розвитку.

T8. Індекси.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/ 95. ВР.
2. Вишневецька Л.І. Митна статистика: Навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Професіонал», 2008. 352 с.
3. Гельман В.Я. Статистика туризма: учебник для студ. высш. учеб. заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2010. 336 с.
4. Єріна А.М. Статистика: підручник. К.:Знання, 2009. 484 с.
5. Ерина А.М., Пальян З.О. Теория статистики: Практикум. 6-е изд., стер. К.: Знання, 2008. 267 с.(Высшее образование XXI века).
6. Карманова Т.Е. Статистика туризма. Tourism statistics: учебник . М.: КНОРУС, 2012. 240 с.

7. Квартальнов В. А. Туризм: Учебник. М.: Финансы и статистика, 2003. – 320 с.: ил.
8. Ковалевський Г.В. Статистика: учебник. Харьк. нац. акад. гор. хоз-ва. Х.: ХНАГХ, 2012. 445 с. Statistics : text-book .G.V. Kovalevskiy; Kharkov National Academy of Municipal Economy. Kharkov: KHNAME, 2012. 445 pp.
9. Ковалевский Г.В., Гриненко В.В. Новая экономика человек: Монография. Харьков: «Форт»,2013. 196с. G.V.Kovalevskiy, V.V.Grynenko The New Economics of Man: Monograph. Kharkov: “Fort”,2013. 196 pp.
10. Кущенко О.І. Статистика туризму: навч.-мет. пос. Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2014.-74с. (українською,російською та англійською мовами).
11. Кущенко О.І. Статистика туризму (Розділ 17): Економічна статистика: навчальний посібник за ред. В.М.Соболев. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. С.365 – 377.
12. Кущенко О.І. Статистика ринку товарів: навчально-методичний посібник українською,російською та англійською мовами. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. С.35 – 91. (+CD).
13. Кущенко О.І. Статистика туризму: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2018. 79 с.
13. Моторин Р.М., Чеботовський Е.В. Статистика для економістів: навч.посіб. К.: Знання, 2009. 430 с. (компакт-диск).
14. Опря А.Т. Статистика: модульний варіант з програмованою формою контролю знань: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 448 с.
15. Соболева Е. А. Статистика туризма: Статистическое наблюдение: Учебное пособие. М.: Финансы и статистика, 2004. 160 с.: ил.
16. Тринько Р.І. М.Є. Стадник М.Є. Основи теоретичної і прикладної статистики: навч. посіб. К. : Знання, 2011. 397 с.
17. Туристичне країнознавство: підручник/А.Ю. Парфіненко, В.І. Сідоров, О.О. Любіцева. 2-ге вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2015. 551 с., 48 с. кольор. іл.
18. Економічна статистика: навчальний посібник за ред. В.М.Соболева. Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2017. 388 с.

Допоміжна література

1. Кущенко Е.И. Статистическое исследование внешнеэкономической деятельности регионов Украины. *Социальная экономика: научный журнал*.2013.№2-3.С.150-157.
2. Кущенко Е.И. Статистическая оценка тенденций развития рынка туристского продукта *Вісник ХНУ імені В.Н.Каразіна.Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»* 2013. №1086. С.151 – 155 (Випуск 2).
3. Кущенко О.І., Мамонтова О.Г. Статистична оцінка залученості української економіки у світові господарські зв'язки. *Вісник ХНУ імені В.Н.Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2014. № 1144. С. 36 – 40 (Випуск3).
4. Kushchenko O. Methodological principles in statistic study of tourist market. *Вісник ХНУ імені В.Н.Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм»*. 2014. №1144. С.171 – 174 (Випуск3).
5. Kushchenko O. Peculiarities of statistical methodology of international comparisons on makrolevel. *Вісник ХНУ імені В.Н.Каразіна. Серія «Економічна»*. 2014. №1118. С.108-112 (Випуск 88).
6. Kushchenko O. Peculiarities of statistical methodology of international comparisons in the field of tourism. *«Туристичний бізнес: світові тенденції та національні пріоритети»*. Матеріали VII міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 10 – річчя кафедри туристичного бізнесу 20 листопада 2015 року. 2015. С.132-134.

7. Kushchenko O. I. Statistical methodology of international comparisons of the European Union countries. *«Молодий вчений»: науковий журнал*. Херсон: ТОВ Видавничий дім «Гальветика», 2016. № 7 (34) липень. С. 70 – 73.
8. Кущенко О.І. Статистична оцінка зовнішнього ринку України. *National Economic Reform: experience of Poland and prospects for Ukraine. Collective monograph. Vol. 2.* “Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2016. С.416-434.
9. Кущенко Е.И. Геймификация преподавания статистики. *Дистанційне навчання – старт із сьогодення в майбутнє: матеріали 3 всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 20-21 квітня 2017 р.* Х.ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017 С. 7-8.
10. Кущенко Е.И. Социально-исторический аспект развития бизнес-образования на кафедре статистики ХНУ имени В.Н. Каразіна *International Scientific Conference Anti-Crisis Management: State, Region, Enterprise: Conference Proceedings, Part III, November 17th, 2017.* Le Mans, France: Baltija Publishing. Pp. 161-163.
11. Kushchenko O.I. Methodological analysis of international and national tourism by means of generalizing statistical indicators. *«Young Scientist»: науковий журнал*. Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2018. № 1(53) January. С. 508-513.
12. Kushchenko O.I., Mamontova O.G. Historical intercommunication of statistical science and practice (Історичний взаємозв'язок статистичної науки і практики) *Модернізація економіки країни в контексті соціальних викликів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 1 вересня 2018 року) / ГО «Львівська економічна фундація».* Львів: ЛЕФ, 2018. С. 8-11.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Статистична інформація. Державна служба статистики України; за ред. О.Г.Осауленко /. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Статистична інформація. Веб-сайт статистики ООН. URL: <http://www.unisystem.org>
3. Статистична інформація. Веб-сайт Евростата ЕС. URL: <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat>
4. UN WTO World Tourism Barometer. Веб-сайт статистики ВТО. URL: <http://www.unwto.org/facts/eng/barometer.htm>
5. International Recommendations for Tourism Statistics 2008. United Nations, 2010. URL: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/seriesm_83revle.pdf.
6. System of National Accounts, 2008 (2008 SNA)/European Communities, International Monetary Fund, Organisation for Economic Cooperation and Development, United Nations and World Bank, 2009. – Chapter 29-F.1. Tourism satellite accounts.- P. 531-534. URL: <http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/SNA2008.pdf>.
7. Tourism Satellite Account: Recommended Methodological Framework 2008 URL: <http://www.oecd.org/cfe/tourism/2008%20-%20Tourism%20Satellite%20Recommended%20Methodological%20Framework%20REV.pdf>.
8. Kushchenko O.I. Sources of development business of education Ukraine (Витоки розвитку бізнес освіти в Україні). *Східна Європа: економіка, бізнес та управління: Електронне наукове фахове видання*. Випуск 4(15) 2018. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/15-2018-ukr>. С.16-20.